

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . . 50 L — b.
Egyed évre 25 L — b.
Hav. hóra . . . 9 L — b.
Nyitási sora 6 L — b.
Gyűjt. péld. sora 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
hetenként kétszer:
csütörtökön és
vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Soseana Gen. Averescu-ut 4.

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.
Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segéd-szerkesztő: Kovács J. István.

Az iskolák bezárásához.

(E-k.) Kultur-gyilkosságnak volna minősíthető az a hajsza, mely tanügyi téren is állandóan növekvő folyamatban van az ujon csatolt román területeken a nem román nyelvű iskolák ellen, — ha nem volna olyan világos a tendenciája.

Mi magyarokul csak a mi magyar fájdalmainkat érezzük, de ugyanezeket a sirákokat visszhangozzák a volt osztrák-német területekről, Bessarábiából, sőt a közénk ékelt szász területekről szállongó fájkiáltások. Tehát nemcsak magyar, hanem német, orosz, szász nyelvű iskolák ellen foly az államhatalom kiméletlen harca — a szent nácionizálás jegyében.

Tehát nem kultur-gyilkosság, csak nyelv-öldöklés. Felejtse a gyűgyögi gyermek is az anya keblén már születésének nemzetiségét, azzal egybeforrott nemesebb ideáljait s ha olvasni kezd, irtsa ki mentalitásából a nyugati kultúrának még a betűvetését is, nehogy elfeledkezzék román állampolgári hűségről. A családoknál, jövőben estenden se altató nótában, se andalító népdalokban ne csendüljön fel „strain” hang. Mert így kívánja ezt a mindenek felett való államegység.

Hát hiszen kulturát adnak. És ezeket tesztünk egyre, ha a nem román felekezetek, iskolafenntartók behódolnának annak a parancsnak, hogy tanintézetekben a *kizárólagos* oktatási nyelv a román legyen, az összes Anghelescu, Pteancuk nyomban kinyitatták a már bezárt iskolákat, államsegély özőnével borítanak el azokat, sőt felhívják ismétlő vizsgára az elbuktatott s így kenyérüket vesztett tanítókat, őket, cum praedare minősítendők.

De mert ezt nem teszik, foly tovább a bezárások razziája kicsinyes ürügyek ürve alatt, melyek között a legkomikusabb a színvonal és az egészségügyi követelmények feszegetése. A magyar iskolák színvonala, egészségügyi berendezkedése minden időben európai nivón állott. Az új román iskolák most törekednek arra a nivóra emelkedni. Semmi szükség nincs arra, hogy most ilyen címeken állítsanak gátakat a magyar iskolák elé, amelyeknek nivója és egészségügye is rendben van.

Csendesedik az olasz — délszláv viszály.

Háborút emlegetni — rossz tréfa. — Korfut szept. 27-ikén őríti ki Mussolini.

Az olasz — jugoszláv viszály, mint a jelek mutatják, közeledik a békés megoldáshoz. Különösen emellett szólnak az olasz jelentések, amelyek a harcias hangról váratlanul áttértek a békésebb hangnemre.

A Stefani-ügynökség kereken megcáfolja az angol forrásból származó riasztó híreket, amelyek a fiumei kérdéstről forgalomba kerültek. Olasz ultimátum — ugymond — amelynek határideje szept. 15-én letelt, nincs. Ez a terminus

csak az egyes államok határozatainak Róma és Belgrád között való kicserélésére vonatkozott, de semmi akadálya annak, hogy ezt az időpontot a két állam egymásközött meghosszabbítsa.

A két ország közt a tárgyalások folynak és nincs kizárva, hogy azok megegyezésre vezetnek.

Mindezek szerint — mondja végül az olasz hivatalos ügynökség — tulzott aggodalom attól tartani, hogy bonyodalmak támadhatnak, háborus veszedelmet emlegetni pedig — rossz tréfa.

Párisi jelentés szerint a nagyköveti tanács ülésén Avezzano márkai olasz nagykövet Musso-lini nevében kijelentette, hogy **Olaszország el van tökélve, hogy szeptember 27-én kiűriti Korfut.** Ha azonban a bűnösöket eddig a terminusig nem találják meg, vagy ha nem nyerne megállapítást, hogy a görög kormányt nem terheli mulasztás, akkor Itália nem mondhatna le a kezében tartott zálogról anélkül, hogy az elégtételt megkapná.

A bezárt iskolák kérdésében még nem döntött a kormány.

A régi magyar iskolatörvény szellemében fognak határozni. — Sürgős vizsgálat a háromszéki bezárt iskolák ügyében.

Az egyházak kiküldöttei közül — amint Kolozsvárról írják — néhányan már visszaérkeztek Bukarestből és magukkal hozták a tanácskozások eredményeit. Az az impresszió, hogy a kormány még mindig nem akar színt vallani a felekezeti oktatás kérdésében. A határozatok, amelyeket a felekezetek kiküldöttei magukkal hoztak, csak részleges iskolai kérdésekre vonatkozik, amelyekből azonban még mindig nem lehet megítélni, hogy a kormány milyen iskolapolitikát választott.

Az iskolák kérdésében és a tananyag tárgyában minisztertanács foglalkozott, azonban még nem határozta. A minisztertanács a határozathozatalkor szem előtt fogja tartani a régi

magyar iskolatörvényt s ennek szellemében fognak döntést hozni.

A háromszéki bezárt elemi iskolák ügyében sürgős vizsgálatot rendelt el a minisztérium, a tordai iskolák ügyének megvizsgálásával pedig Pteancu Sándor kolozsvári vezérfelügyelőt bízta meg.

Majláth Gusztáv katolikus és Nagy Károly ref. püspökök még tárgyalásokat folytatnak Bukarestben a kormány tagjaival s lehet, hogy már ők hozzák magukkal a döntést.

A küldöttségnek egyik visszaérkezett tagja azt a reményét fejezte ki, hogy a minisztertanács döntése kedvezően fogja a magyar iskolakérdést megoldani.

Faji öntudat egy esete.

Minapában az egyik régen elszármazott vásárhelyi igen intelligens iparos polgártársunk lépett be a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda r.-t. bolthelyiségébe.

A régi reminiscenciák felidézése után egy nekünk roppant feltűnő (sajnos!) óhajjal lépett elő, hogy szeretné a városunk íróinak megjelent munkáit megvásárolni. S közben eldiskurálta, hogy Szabó J., Diénes J., Elekes Gy. nevei, kik ma már közismert nevek Erdélyben, sokszor szóba került beszélgetéseik folyamán az idegenben s ő nem merte megmondani, hogy ezek szintén kézdivásárhelyiek, az ő városának az emberei, mert rém módon szégyellette volna, hogy még csak nem is látta könyveiket, nem hogy megvolna nála.

Ekkor láttam — mondá — hogy a mi rettenetes közönyösségünk milyen helyzeteket teremthet. Én nem vagyok ugyan versolyvasó ember, de már csak a gyermekeimnek legalább legyen a kezébe az a pár könyv. Aztán az sem utolsó dolog, ha a látogatóm észreveszik azt a kis gyűjteményt a kis könyves polcomon, büszkén mutathatnak rá városom íróinak munkáira.

Igy történt! Azt hiszem nem kell ehhez kommentár!

HIREK

Szombat, szept. 22.

Fecském, merre szállsz . . .

Elmentek . . . Itt hagytak . . . S még utban vannak tündéres Nippon felé . . . és óh, Istenem, mi vár rájuk, a kis fecskékre a szép fecskeországban? . . . Ezekre az édes-csevegési istenmadárkákra, akik önállóan organikusak és mégis a legbiztosabb államéletet élik, akárcsak a hangyaszorgalmu japánok . . .

Nippon nagy borzalomban van és ismét felvette a tűzkeresztséget. Terjeszkedni akart . . . hát a Föld szelleme beleszólt és egyelőre megoldotta a kérdést. — Amikor ezt olvastam, látom, hogy teli van fecskével a sürgönydrót. Hangosan csevegtek, biztosan a költőzködés izgalmain vitatkoztak. A felkelő nap országába való visszatérés gyászos fináléját ők, szegénykék, nem érezték, pedig a sürgönydróton voltak. Hisz ők a mi poézisünk . . . És én emlékszem . . . körülbelül ezerévről történhetett — hogy ott hagytuk azt a tájat . . . aztán ők aggódó sajnálattal azóta minden évben felheresnek ésszel föl nem fogható fáradsággal, áldozatkészséggel.

. . . A fecskemama és a fecsketata itt, nálunk megtanítja kicsinyeit edzett oceáni repülésre. Kis asszony napján utrakelnek a bájos Nipponba és . . . irtalmas Isten, mit találunk odahaza most . . . Pusztulást . . . Tengert az eltűnt szigetek helyén . . . A filigrán zenés papírházak helyén üszköt . . . Siró-rívó, fecskeimádó, virágimádó, husnemevő ideális, szerény sárga emberek millióit . . .

Fecském, hova szállsz? . . . *Bolygó.*

— **Nem kötelező a diák-egyenruha.** Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszter körrendeletben hatályon kívül helyezte a középiskolai diákok kötelező egyenruha viseléséről szóló korábbi rendeletét. Az egyenruha viselése nem kötelező.

— **A Flekken névváltozása.** A Flekken okt. 1-iki száma Pletyka néven fog megjelenni Nemes Nagy Elemér (Néra) felelős szerkesztésében. Sikertől viccek, remek illusztrációk, érdekfeszítő riportok fogják a Pletyka hasábjait tarkítani. A szépségversenyre állandóan érkeznek be a szavazatok, ami az olvasó kíváncsiságát fogja fokozni. Érdeklődéssel várják a „Gyermekejelek” rovatát, melyben a legközelebbi számban egy közismert fiatalember lesz karakterizálva és megörökítve fiatalkori csinjei.

— **Az egyetem és a külföldi bizonyítványok.** Az új egyetemi szabályzat szerint az egyetemre külföldi bizonyítványokkal is be

lehet iratkozni felvételt vizsga nélkül, ha az illető állam, amelynek iskolája a bizonyítványt kiállította, szintén felvesz hallgatókat Romániában szerzett bizonyítványok alapján.

— **Holland gazdák telepedtek meg Magyarországon.** Még a múlt év őszén letelepedett egy hollandiai család a balatonmelléki Csopak községben. Most újabb két család érkezett Hollandiából Csopakra és ezek is ott telepsznek le. Mindegyik család körülbelül 10 hold szőlőt és 10 hold szántót vásárolt és ezt nagy szorgalommal és tudással művelik. A csopakiak nagy szeretettel veszik körül az új gazdákat, akik már magyarul is tanulnak. Valamennyien iskolázott, tanult emberek.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, akik kis fiunk, Ámos temetésén résztvettek, ezúton mond hálás köszönetet Torday Sándor és családja.

— **Újból megjelent a „Tükör.”** Tóth Sándor országosan ismert hetilapja, a „Tükör” mely tíz évig harcolt bátor tollal a közélet tisztaságáért, de a gazdasági viszonyok folytán a múlt évben ideiglenesen megszüntette megjelenését, a héten újból megjelent. Az új „Tükör” napilap formában, pompás technikai kiállításban lépett ismét a közönség elé, mely érdeklődéssel és tetszéssel fogadta a lap első számát. A „Tükör” országos érdekű eseményeket tárgyal hétről-hétre s még inkább felveszi a korrupció elleni küzdelmet, mint eddig. Mindent megír, ami a közre tartozik s a közérdekli. A kitünően szerkesztett hetilap, melynek közgazdasági rovata is érdekes lesz, az egész országban mindenütt kapható. *Ara csak 2 leu.*

— **Magyar ügyvédi iroda Bucurestiben.** Dr. Lengyel Béla ügyvéd, volt országgyűlési képviselő ügyvédi irodáját Bucurestibe helyezte át. Peres és peren kívüli ügyekben személyes értekezés Str. Trifan No. 15. Etaj I. alatti iroda helyiségben d. e. 10–12 és d. u. 4–6-ig. (Utvonat: Grivita körút 6-os sz. lóvasut.)

SPORT.

(x) **A vasárnapi bajnoki mérkőzés.** A segesvári CFR. footbalcsapat és a KSE. mérkőzik holnap — vasárnap délután. A szennációs mérkőzésre felhívjuk lapunk olvasóit. Amint halljuk, nagy fogadások köttetnek a mérkőzés eredményére s kíváncsiak vagyunk, hogy a tipelések mennyiben fognak megvalósulni. A mérkőzés, — tekintettel arra, hogy a CFR. még az esti vonattal vissza akar utazni, pontban délután 3 órakor kezdődik.

NYILTTÉR*)

FELELET

Haas Sándornak a Székely Újságban megjelent válaszára.

Igazán megható, amikor Ön, ismeretlen ifju barátom, nevének (Hase — nyul) hagyományával szakítva, nem lapul meg gyáva nyul módjára, hanem nyíltan és férfiasan kiáll a porondra s engem a középosztály, a proletáriátus, a komorarcu mártírok s a nyomorgó százvezrek nevében ítélőszéke elé idéz s megérdemelt leckéztetésben részesít.

A dologban csak az a bökkenő, amint a német oly kifejezően mondja: »da liegt der Hase im Pfeffer«, hogy Ön a hamarosan terménykereskedővé átvettelt volt teátrista és az Ön háta mögött bujkáló consortium a legkevésbé hivatottak engem kereskedői erkölcsökre kioktatni. Negyven éves kereskedői multam és jelenem s e minőségemben lebonyolított üzleteimnek büszkén állithatom egész Erdély által ismert correctsége még a kísérlet is kizárja annak, hogy Önök engem eredményesen meggyanúsithassanak. Szép és megható az, amidőn Ön nyílttéri válaszában a nyomorgó százvezrek bánatát zengi s könnyeit sirja, de erre a szerepre, dacára egykori színészi voltának, tehát e szakmabeli képességeinek rosszul öltözködött ki.

Ön, úgy beszél, hűtlen lett nemzetnapszámosi hivatásához, terménykereskedőnek csapott fel. Szívesen üdvözlöm Önben az ifju kartársat s ne kételkedjék őszinteségemben, sok-sok szerencsét kívánok új pályájához, de

*) E rovatban foglaltakért sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

arra kérem, hagyjon fel színpadi fogásaival, ne kezdje mindjárt a pózolásával, hamletti világfájdalmas-képpel, ne sirassa Ön el a komorarcu mártírokat, akikért én már tettem is tölem telhetőleg valamicskét, talán többet is, mint Ön, hanem mondja meg a nyilvánosságnak nyíltan, hogy én kizárólag Önnek és a háta mögött bujkáló egynehány helyi terménykereskedő-diktátornak kereskedői érdekét veszeléztetem, az Ön nyílttéri megjegyzései ennek elhárítását célozzák, hogy az Ön nyílttéri feljajdulása nem egyéb egykori, úgy látszik, rosszul sikerült szerepei frázisainak nagyobb közönség előtt a *zsebbeli siker* nagyobb reményével való feltalálásánál s akciónak egyedüli lekonyult orru mártírja Ön és senki más.

A Biblia elbeszélése szerint Kain egy tál lencsért eladta örökrészét öccsének, Ábelnek; én magától, megvesztegetetlen férfit, ekkora áldozatot nem kívánok, de ha a fentebbieket megfelelő formában, közismert igazságérzetéből is kifolyólag beismeri, én az Ön mindennapi fözetlenségét a jövőtől való aggodalmi eloszlátása s egyéb megkönnyebbülése okából is, egy évre ingyenesen biztosítom.

A »mindenki jóllakik« alatt természetesen azt értettem, hogy saját magamnak is meglesz a megérdemelt tisztességes hasznom, a gazdák sem lesznek egyenként és összekötöttes hiányában kitéve annak, hogy terményeiket az Ön képviselte »tisztességes kereskedelem« kezibe juttassák, hanem a közvetlen eladás útján értékesítvén, nagyobb jövedelemhez jutnak. Ha nem tartanék attól, hogy merev visszautasításra találok, szinte kedvem volna Önt felhívni, kísérelje meg Ön is ily uton a naiv gazdákat megközelíteni, meglátja, hogy az éhségtől Ön sem fogja nyelvért rám öltögetni, de a gazdák mindenestre jól járnának.

Hogy engem »sokan ismernek«, mint kereskedőt, azt igazán nincs miért restellenem; ismertek engem, mint termelőt is s ezért azt is tudják rólam nagyon sokan, hogy mindkét minőségemben a gazdákhoz egy kissé több közöm van, mint magának. Tagadom azonban, hogy az Ön személyes ismeretségével dicsekedhetném. Ezt a szerencsét ezideig nélkülözöm kellett. Kibírtam. Kibirom ezután is. Anynyit azonban látok, hogy Ön egy példátlanul könnyelmű fiatalember, aki pénzcsekkjét a mai árak mellett, amidőn szerinte egy fözetlenségért 100 leut kellene fizetni, oktalanul nyílttéri levelezésekre pocsékolja s ennek következtében a mindennapi lencsét sem feltétlenül, sem feltétlenül nem érdemli meg.

Igen, ismernek engem sokan és az Ön nyílttéri kirohanása óta, ámbár felhívásom nem lévén a toll embere, az Ön szigorú irodalmi mértékét nem üti meg, naiv háromszéki és más megyebeli ismerős és eddig ismeretlen gazdák közül sokan felkerestek s bizalmukkal tisztelték meg. Be kell azonban ismernem, ebben Önnek igaza van, hogy a háromszéki gazdák nál fülekre tényleg nem találtam, felhívásom csak a Haas (Hase — nyul) fülét ütötte meg kellemetlenül, egyebütt csak megértő gazdákra, sok-sok lencsére, mákra, heremagra és egyéb terményekre találtam.

Sok más szellemesség mellett még azt is írja Ön Haas Sándor: »ha már szíveséget akar Ön tenni a gazdáknak előkelő külföldi összeköttetései révén, akkor szervezze meg inkább az »Egértő Szindikátus«-t. No látja, maga nem egészen szellemtelen és határozottan ötletes ember; ez igazán pompás eszme magától s mivel Ön ajánlja ezt, föltételezem s több mint bizonyos, hogy újból pályát akar változtatni s e szindikátusban valamely vezetői állásra reflektál, tehát legyen csak nyugodt Ön Haas Sándor, a szindikátust már csak a kedvéért is okvetlen nyélbeütjük, ez esetben feltétlenül számíthat Önre, mert ahol a »Hase« (nyul) jelen van, onnan az egér menekül, vagy elpusztul.

Ami pedig magának a legjobban fáj, a tavalyi heremagot illetőleg engedje meg kegyesen a nyilvánossággal közölnöm, hogy a tavalyi tisztán termelő gazdák által álló szindikátus, amint Ön nyílttéri kiruccanásában nevezi, a heremag kilogrammját, megvallom bűnöm, az én hadvezetése alatt, igenis 42 leus árban adta el, míg a sokak által nem ismert emberek, a komor arcu mártírok őrző angyalai és hivatalan prókátorai, a »tisztességes kereskedelem«

zászlóvivői akkor, amidőn Önök 18—22 leu vásárolták össze a heremag kilóját jóhiszen de nem előre látó és nem is a szindikátust tartozó gazdától.

Hát, amint láthatja, meg van a kellő tőrságom ahhoz is, hogy beismerjem, hogy »nem tisztán puritán emberbaráti érzésből« selem annyira lelken a termelő sorsát, azt még sem állithatja, hogy akkor, amidőn gazdáknak az Önök 18—22 leu áraival szemben a heremag kilogrammjáért 42 leu jutottam, míg mások az általuk elért külömbözet a gazdák rovására zsebre vágta, a heremag is a nyomorgó százvezrek szájától vontam volna.

Ennyit az Ön nyílttéri válaszára, ha pedig úgy akarná, a jövőben többet és egyebekről.

Keresztvár (Teliu), 1923. szept. 18-án.

Indig Áron.

Városi mozi.

Serpolett.

(A mozi iroda közlése.) Biró Lajos regénye került a filmre 5 felvonásban Serpolett. A című fekvő név egy hajó neve A főszereplők Péter herceg és Anny Lind táncosnő, akiért a herceg eldörög és pompát. A nő azonban kitör a táncosnőből. A hercegnőben nem a férjét szereti, hanem a címet és a Serpoletten, melyet kereskedelmi hajóvá alakít a herceg és Dél-Amerikába indul, egy dalmát matróz a napbarnított Vannonival kezd kacérkodni és vadorbébolásban a matrózoknak mutatja be művészt. A vért megtagadni nem bírja. A herceg lelkebe keserű csalódás rettenetes tervet ültet. A matrózoknak nem tud parancsolni, ezek orgiákra rendeznek s egy ilyen alkalommal felrobbant a Serpolettet és a tenger hullámai elnyelik a részeg hajót mindenestől, álmom, szerelem, boldogság, nyaralás, mind-mind odavész a Serpolett-el. Gyönyörű film, részben magyar színészekkel. Bemutatásra került szept. 26. és 27-én, szerdán és csütörtökön.

Önkéntes árverés.

Kézdivásárhelyen, a K. Csoma Sándor-utca 18. szám, tűzoltó-szertár háta mögött levő Szóts József szül. Mágori Ilona és Szóts Endre tulajdonát képező 2 szoba, konyha, kamra, istálló, fás-szín és udvarból álló épületes beltelek 1923. évi szeptember 30-án, vasárnap d. u. 3 órakor tartandó önkéntes árverésen, legelőbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett eladatik.

Vevőnek a lakás 1 hónapon belül átadatik.

A tulajdonosok.

Czell Frigyes és Fiai Czell Károly Csoport, fiókja: KÉZDIVÁSÁRHELY.

Sör

Bor

Rum

Likör

Finomított szesz 96°/o

== a legjutányosabb árakban. ==

Keresek 2 szoba, konyha, kamra, istálló, fás-szín és udvarból álló lakást, lehetőleg köépületet, udvarral. — **Cím a kiadóhivatalban.**

Üzlet áthelyezés.

Jancsó Gyula utódai tudatják, hogy **ÜVEG-, PORCELLÁN-ÜZLETÜKET** áthelyezik a ref. egyház tulajdonát képező bérpalotába, az eddig Szép Ödön ur által bérelt vasúthoz. — Az eddigi bizalmat továbbra is kérve, ajánlják dusan felszerelt üveg-, porcellán-, pléh edény-, díszmű- és játékaruk raktárukat a nagy- o-o érdemű közönség szíves pártfogására. o-o

Elsőrendű

fenyővizet és szilvapálinkát

:: gyárt és szállít jutányos áron ::
BAKÓ ISTVÁN gyümölcspálinka-főzdeje
SZENTKATOLNA.

I. osztályu

SZAKÁCSNŐT

keres az **A. B. C.** vendéglő
KÉZDIVÁSÁRHELYEN.